

Atıfta Bulunmak İçin / Cite This Paper: Uzun, D. (2019). “Türk Heykelinde Mitolojik Yaklaşımlar”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1): 147-159
Geliř Tarihi / Received Date: 28.10.2018 **Kabul Tarihi / Accepted Date:** 03.12.2018

Arařtırma Makalesi

TÜRK HEYKELİNDE MİTOLOJİK YAKLAŞIMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Derya UZUN

Batman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü

calukya@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8063-2144

Öz

Türk heykel sanatında özellikle de geç dönem düşünöldüğünde; Türk heykeli ile mitoloji teriminin yan yana geldiği örnekler oldukça nadirdir. Erken dönem olarak da nitelendirilen Cumhuriyet dönemi öncesi heykel sanatımızda, ilk heykeltıraşlarımızın mitolojik tema ile bütünleşen eser örnekleri ne kadar az ise, bu durum, sonrasında da devam etmiştir. Cumhuriyetle daha da gelişmeye başlayan heykel sanatı, çeşitli konularda örnekler verirken, bunlar içerisinde ağırlıklı olarak anıt-heykel anlayışı oldukça önem arz eder. Cumhuriyetten sonraki çalışmalarda nü temasına daha sık rastlanıyor olması, sanatçılarımızın Avrupa'ya giderek buradaki üsluplardan etkilendiklerini düşöndürmektedir. 1950'li yıllarda ve sonrasında çalışan heykel sanatçılarımız incelendiğinde, mitolojik temalı örneklere rastlamakta güçlük çekilse de, Türk sanatçılarının mitolojik temalı örnekleri arasında; Kibele'den Şahmeran'a, Zümrüdüanka'dan diğer bazı hayvan motiflerine veya simgesel ve düşsel unsurlara rastlanılmaktadır. Bu doğrultuda çalışan heykel sanatçılarımızın başında ise Ali Teoman Germaner gelmekte olup, onu takiben Bihrat Mavitan ve Mehmet Aksoy isimlerinden bahsedilebilir.

Anahtar Kelimeler: Heykel, Türk, Mitoloji, Çağdaş, Modern.

MYTHOLOGICAL APPROACHES IN TURKISH SCULPTURE

Abstract

In Turkish sculpture, especially in the late period; It is quite rare that the examples of the Turkish sculpture and mythology coexist. In the Pre-Republican period of sculpture art, which is also described as early period, the examples of the works of our first sculptors integrated with the mythological theme were very few and this situation continued afterwards without any change. The sculpture art, which started to develop even further with the Republic, gave examples on various subjects and the monumental-sculpture was of great importance among these examples. The fact that the nude theme was more frequently encountered in the works after the foundation of Republic suggests that our artists were influenced by the styles as a result of their journeys to Europe. Even though it is difficult to come across with mythological themes when the artists of sculpture worked in the 1950s and later are analyzed, among the examples of mythological themes of Turkish artists; from Kibele to Sahmeran, from the Phoenix to some other animal motifs or symbolic and imaginary elements are encountered. Ali Teoman Germaner was the leading artist who who worked on this context and Bihrat Mavitan and Mehmet Aksoy can be mentioned immediately after.

Keywords: Sulpture, Turkish, Myhology, Contemporary, Modern.

1. GİRİŞ

“Efsaneler Bilimi” de denilen Mitoloji, bir dine ait olan çeşitli efsaneleri inceleyen ve bu efsaneleri gelişim ve devinimleri ile birlikte karşılaştırmalı olarak bizlere sunan bir terim

KAYNAKÇA

- Antmen, A. (2006). Bellek ve Ölçek, Modern Türk Heykelinin 15 Sanatçısı, 9 Kasım 2005. *İstanbul Modern Sanat Müzesi Sergi Kataloğu*. İstanbul: s. 135-136.
- Antmen, A. (2013). *Kimlikli Bedenler, -Sanat, Kimlik, Cinsiyet*. İstanbul: Sel Yayıncılık .
- Antmen, A. (2016). **Aloşname- Bir Heykeltraşın Felsefe Taşı. İstanbul: Bozlu Sanat ve Yayıncılık.**
- Berk, Nurullah ve Gezer, H. (1973). *50 Yıllık Türk Resim ve Heykeli*. 2.baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Çınar, (2006). *Heykel ve Mitoloji*. (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.
- Engin, A. (2009). *Heykel Oburu, "Mehmet Aksoy Kitabı"*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları .
- Günyaz, A. ve Özsen, F. *Heykel Sanatı*: s.4-5. 06.04.2018 tarihinde <http://www.kitaptansanattan.com/wp-content/uploads/2017/12/Ferit-%C3%96z-%C5%9Fen-Katalog-i-%C3%A7in-t%C4%B1klay%C4%B1n.pdf> tam adresinden erişildi.
- Günyaz, A. ve Özşen, F. Dönemlerden bir Seçki, (21 Aralık 2017-28 Ocak 2018)-Sergi. *Rh+Artproject*, İstanbul.
- Mavitan, B. (2004). *Heykel-anıt, (Tan'dan Mavitan'a Tane Tane Heykeller Sergi; 27 Ekim-5 Aralık 2004) Sergi Kataloğu*, İstanbul.
- Mitolojiden Gelen Düş Gücü*, 06.04.2018 tarihinde <http://www.radikal.com.tr/kultur/zumrud-u-ankanin-izinde-alosun-fantastik-dunyasi-1348981/> tam adresinden erişildi.
- Şenyapılı, Ö. (2003). *Otuz Bin Yıl Öncesinden Günümüze Heykel*. Ankara: MetuPress.
- Uzun Aydın, D. (2014). *Türk Heykel Sanatı ve İlk Heykeltraşlar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Yılan Hikâyeleri, *Mehmet Aksoy Heykel Sergisi 21 Ekim 2010, Perşembe - 4 Aralık 2010, Cumartesi*. 06.04.2018 tarihinde <http://www.evin-art.com/exhibitions/98-serpent-tales-mehmet-aksoy-sculpture-exhibition> tam adresinden erişildi.
- 06.04.2018 tarihinde <http://www.edebiyatvesanatakademisi.com/turk-heykeltraslar/ali-teoman-germaner-hayati-ve-sanati-2106.aspx> tam adresinden erişildi.
- <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,80275/sanayi-i-nefiseden-cumhuriyete-turk-heykel-sanati.html>. tam adresinden erişildi.
- http://www.istanbulmodern.org/tr/sergiler/gecmis-sergiler/bellek-ve-olcek_80.html tam adresinden erişildi.
- <http://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=62> tam adresinden erişildi.
- <http://lebriz.com/pages/artist.aspx?artistID=619§ion=130> tam adresinden erişildi.
- <http://www.bozluartproject.com/ali-teoman-germaner-alos-desenler-resimler-heykeller>. tam adresinden erişildi.
- <http://www.kitaptansanattan.com/etkinlikler/ferit-ozsen-donemlerden-bir-secki-ile-rhartprojectte/> tam adresinden erişildi.
- <https://gallerymak.com/tr/sanatici/eti-behar/41/> tam adresinden erişildi.
- <http://www.bihratmavitan.net/pPages/pArtist.aspx?paID=245§ion=130&lang=TR&periodID=2040&bhcp=1&pageNo=0&exhID=0> tam adresinden erişildi.